

SID



سرویس های ویژه



سرویس ترجمه تخصصی



کارگاه های آموزشی



بلاگ مرکز اطلاعات علمی



سامانه ویراستاری STES



فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی



مقاله نویسی علوم انسانی



اصول تنظیم قراردادها



آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

بررسی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهرهای مرزی

علیرضا پیرعلی^۱، سعیده سیادت^۲

چکیده

امروزه با توجه به گسترده‌گی شهرنشینی و رواج ناامنی‌های اجتماعی در شهرها، مطالعه موضوع امنیت، عوامل مؤثر بر آن و راهکارهای تقویت امنیت در شهرها ضرورت یافته و این موضوع در کلان‌شهرها از حساسیت بیشتری برخوردار است. لذا بررسی مولفه‌های رفاه، آسایش و امنیت که از اهداف برنامه‌ریزی شهری بوده و از معیارهای شهر سالم و توسعه پایدار شهری می‌باشند، باید مورد بررسی قرار بگیرند. در پی چنین ضرورتی، نوشتار حاضر بر آن است تا با هدف شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر امنیت شهرها این موضوع را تبیین نماید. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی - تحلیلی بوده که از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و کاربرد داده‌های تکنیک Topsis، اطلاعات جمع‌آوری و سپس تجزیه و تحلیل شده، و نتایج رتبه‌بندی عوامل مذکور به دست آمده است. نتایج بیانگر آن است که نقش نیروی انتظامی (جدیدیت و عملکرد) و فضای فیزیکی شهر در امنیت شهرها بسیار با اهمیت می‌باشد و از سوی دیگر رسانه‌های داخلی و خارجی جزء کم‌اهمیت‌ترین عوامل مؤثر بر امنیت شهرها می‌باشند و در نهایت راهکارهای مناسب اجرایی و کاربردی برای ارتقاء امنیت شهرها ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها: مدل Topsis، پدافند غیرعامل، مولفه‌های امنیت

۱. مربی، عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور

۲. کارشناس ارشد مدیریت MBA

مقدمه

بی تردید هیچ عنصری برای پیشرفت، توسعه و تکامل یک جانبه و همچنین شکوفایی استعدادها، مهم تر از عنصر امنیت و تامین آرامش در جامعه نبوده و توسعه اجتماعی، خلاقیت و فعالیت‌های ارزشمند، بدون امنیت امکان پذیر نخواهد بود. امروزه با توجه به بحث مهاجرت به شهرها بویژه کلانشهرها و بوجود آمدن اختلافهای قومی و مذهبی و مزید بر آن مسئله بیکاری و وجود فضاهای جرم خیز در شهر و پیامد آنها، آسیب‌ها، انحرافات و ناهنجاریهای اجتماعی، بحث امنیت و احساس ناامنی شهروندان به دغدغه بزرگی تبدیل شده است.

همانطوری که گفته شد موضوع ناامنی در شهرهای بزرگ ناشی از آسیب‌های اجتماعی درون خود جامعه شهری است لذا با توجه به بحث توسعه پایدار شهری و رسیدن به شهر سالم بررسی مولفه‌های رفاه، آسایش و امنیت با توجه به اهداف برنامه ریزی شهری ضرورت می‌یابد و منظور از شهر سالم، شهری است که نه فقط کیفیت ابعاد فیزیکی، کالبدی و زیست محیطی شهر مدنظر است، بلکه ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... را هم در بر می‌گیرد. اما آنچه در برنامه ریزی‌های شهری گذشته مشاهده می‌شود جنبه‌های فیزیکی، کالبدی و تا حدی اقتصادی و زیست محیطی را مطالعه می‌کند و کمتر به جنبه‌های اجتماعی و فرهنگی توجه دارد و این موضوع از دهه ۱۹۸۰ به بعد توجه محافل علمی را بخود جلب نموده است. اما در جوامع جهان سوم بحث چند ساله اخیر است که در عمل کمتر بدان توجه شده است و اگر اندک توجهی در طرحها و برنامه ریزی‌های شهری به مسائل اجتماعی مانند امنیت، رفاه و سلامت شهروندان بوده، مختص کلانشهرها و پایتختها بوده و در برنامه ریزی‌های شهرهای کوچک و حاشیه ای کمتر به این موضوع پرداخته شده و این خود باعث افزایش آسیب‌های اجتماعی، مهاجرت و... شده است. در این بین با توجه به گستردگی شهرنشینی و رواج ناامنی‌های اجتماعی در شهرها مطالعه موضوع امنیت، عوامل زمینه ساز آن و راهکارهای تقویت امنیت در شهرها ضرورت می‌یابد و این موضوع در شهرهای مرزی که بخشی از امنیتشان مربوط به عوامل خارجی و برون مرزی می‌باشد ضروری تر می‌نماید.

مبانی نظری و مروری بر پیشینه تحقیق**شاخص‌ها و مولفه‌های احساس امنیت**

- عوامل جمعیت شناختی:

بررسی عوامل تاثیر گذار بر احساس امنیت بدون در نظر گرفتن تعدادی از ویژگی‌های فردی دچار کاستی خواهد بود. افراد با ویژگی‌های خاص ممکن است در برابر عوامل تاثیر گذار بر اساس امنیت (ناامنی) سطوح متفاوتی را از خود نشان دهند. با توجه به این امر، تعدادی از متغیرها که در مطالعات مختلف بیشتر مورد تاکید قرار گرفته اند و در ضمن روابط قوی تری را از خود نشان داده اند تحت عنوان متغیرهای کنترل مورد

بررسی و مطالعه قرار می‌گیرند، تا بدین وسیله امکان شناخت ابعاد گسترده تر و دقیق تری از عوامل موثر بر احساس امنیت فراهم شود که این امر مطالعه عوامل تاثیر گذار بر احساس امنیت را تسهیل و تدقیق می‌کند. خصوصیات فردی به عنوان عواملی مهم در پیش بینی ترس از جنایت هستند و بیشتر از خصوصیات محلی می‌توانند جهت پیش بینی ترس از جرائم مفید واقع شوند. کیلیاس و مکریکی (۲۰۰۰) به این نتیجه دست یافته اند که جنسیت و سن، اعتماد به نفس اشخاص به عنوان عوامل آسیب پذیری در پیش بینی ترس از راه رفتن بعد از ساعت ۱۰ شب در خیابان برای آنها می‌باشد، چرچند آنها تصدیق کرده اند که مسائلی مانند روشن بودن خیابان و بهبود عوامل محیطی و اصلاح محیط زیست، در این مطالعه آنها شامل نشده اند. بنابراین با استفاده از روشها و مدل‌های سلسله مراتبی رابینسون به این نتیجه دست یافته اند که تفاوت‌های فردی، بیشتر از تاثیرات محلی می‌توانند به عنوان متغیر ترس از جرم شناخته شوند. همانگونه که ذکر شد جنسیت به عنوان مهمترین خصوصیات فردی پیش بینی ترس از جرم می‌باشد.

- سرمایه اجتماعی (عوامل پیوند محله ای) و احساس امنیت:

در تلاش برای جستجوی بیشتر رابطه ی بین عوامل فردی و اجتماعی و ترس از جرم، محققان علوم اجتماعی به نظریه سرمایه اجتماعی متوسل شده اند، هم به عنوان یک توضیح ممکن و هم به عنوان یک منبع بالقوه در سطح اجتماع که می‌تواند برای ارتقای امنیت محل زندگی به تحرک واداشته شود (Ferguson&mindel,2007:322) سرمایه اجتماعی به شبکه‌های پشتیبان اجتماعی، نهادهای محلی، هنجارها و ضوابط مشترک اعتماد و تعاملات دو سویه و فعالیت‌های جمعی بین اعضای جامعه که می‌تواند برای ایجاد فواید همگانی مورد استفاده قرار گیرند (پتنام ۲۰۰۰)، اشاره دارد. نهاد ملی کنترل اجتماعی، همانند پلیس تأثیری محرک بر کارهای جمعی شهروندان برای پایین آوردن نرخ جرم در محل زندگی و هم سطح کردن ترازهای ترس از جرم دارد. تاثیر مستقیم حضور پلیس در محل زندگی در کاهش درک خطر احتمالی از جرائم و در کاهش ترس از جرم، که از طریق توانایی جمعی بالا و رضایت خاطر بالا از محل زندگی به میزان متعادل و متوسطی می‌رسد، همکاریهای آینده بین ساکنان و اجرای قانون در مبارزه با جرایم را نوید می‌دهد. در هماهنگی با منابع پیشین در مورد سرمایه‌های اجتماعی، محله هایی با تعداد زیادی از نهادهای گوناگون (مانند پلیس، مدارس، کلیسا و ارگان‌های خدماتی) احتمالاً بهتر می‌توانند هنجارهای اجتماعی رفتار مطلوب را با موفقیت به اجرا درآورند و فرصت شرکت در سازمان‌های محلی به منظور آسایش همگانی و جمعی محل زندگی را برای شهروندان فراهم نمایند. (سامپسون ۲۰۰۱) یکی از تاثیرات مثبت سطوح بالای قابلیت جمعی و رضایت خاطر کلی همان گونه که در بالا دیده شد، کاهش نگرانی شهروندان در قبال جرم و جنایت و احتمال قربانی شدن آنهاست.

البته یکپارچگی در شبکه‌های متراکم حمایت اجتماعی در واقع نگرانی افراد را در مورد امنیت شخصی

به جای کاهش چنین نگرانی‌هایی، افزایش می‌دهد. او چنین نتیجه‌گیری می‌کند که در مقایسه با افرادی که فاقد حمایت اجتماعی خویشاوندان و غیر خویشاوندان خود می‌باشند، افرادی که حمایت اجتماعی - عاطفی بالایی از خانواده و دوستان خود دریافت می‌کنند، در مورد جرائم محیط پیرامونشان و امکان قربانی شدن خود و یا آنان که دوستشان می‌دارند عمیقاً نگران هستند (Ferguson & Mindel, 2007:324). بر اساس مدل تحلیلی گیدنز اعتماد و اطمینان به دیگران، در بستری از روابط اولین در گروه‌های نخستین پدید می‌آید (گیدنز، ۱۳۸۶: ۸۶) اگر شهروندان احساس کنند که پلیس بی‌تاثیر یا فاسد است و یا نهادهای اجرای قانون در کار خود شکست خورده‌اند، بی‌اعتمادی همراه با پیامدهای سوئی که بر انسجام اجتماعی و قبول و رعایت هنجارهای اجتماعی دارد بر جامعه مستولی خواهد شد. ولی اگر احساس غالب آن باشد که شرایط در مقابل قانون شکنی‌ها تحت کنترل است، عدم آگاهی (غفلت) پیشگیرانه عمل خواهد کرد. هنوز هم در تئوری اجتماعی، بین اطمینان در نظام اجتماعی و اعتماد در روابط اجتماعی رودررو تفاوت وجود دارد. اطمینان یک یاز مولفه‌های تشکیل دهنده جوامع مدرن است، در حالی که اعتماد مبنا و پایه رفتار عقلایی است که موقعیت‌های مخاطره‌آمیز مسیر خود را می‌سجد. اگر اعتماد شخصی از بین برود، یک دور باطل شروع می‌شود. فردی که دچار ناامیدی شده است (شدیدا یا مکررا در مورد موضوعات مهم) دیگر در نشان دادن اعتماد ریسک نمی‌کند، لذا اطمینان در نظام (نظام اعتماد) به تدریج محو می‌شود. مسئولیت اعتماد کردن پیش نیاز اطمینان بوده و می‌تواند به اعتماد حقیقی تبدیل شود، در صورتی که بارها به تأیید برسد.

به طو رخلاصه و جمع بندی، اطمینان و اعتماد، پیچیدگی و بغرنج اجتماعی را کاهش می‌دهند، چرا که آنها به مردم برای رویارویی با حوادث احتمالی دنیای پیچیده و محوریت عینی و ملموس می‌بخشند و به موازات آن امید آن را می‌دهند که چیزها می‌توانند از یکدیگر متفاوت و متمایز باشند. پلیس نماینده انحصاری اعمال قدرت دولت است. در دموکراسی‌های نوین، قانون اساسی و دیگر هنجارهای قانونی فعالیت‌های نهادهای کنترل اجتماعی را قانونمند و منظم می‌کند. اما، شهروندان می‌بایست به طور مستمر دقت و توجه کافی به این آژانس‌های دولتی از نظر ارزشهای دموکراسی و حقوق بشر به منظور اعتماد به آنها مبذول دارند. اهمیت اطمینان در ارزشهای دموکراتیک با کاهش اعتماد شخصی افزایش می‌یابد و بالعکس. مورد تردید قرار گرفتن اطمینان در سیاست منجر به افزایش نیاز به اعتماد شخصی می‌شود. جوامع قادر به ادامه حیات خود می‌باشند چرا که بر خلاف بی‌اعتمادی احتمالی به سیاستمداران از طرف عموم، اطمینان اندکی به علاوه، اینکه ساکنان چقدر در روند (اصول) دموکراتیک وجود دارد (مجتهد زاده، ۱۳۸۰). نهادهای کنترل گرا اجتماعی نظیر پلیس را موثر بدانند، بر احساس آسیب پذیری آنها و یا محافظت در برابر خطرات قربانی شدن تأثیر بسزایی دارد (Adu & Mireku, 2002:155). یکی از عوامل مهم برای احساس امنیت در عموم، آگاهی آنها نسبت به این مسئله است که پلیس به سرعت و بطور مناسب عکس العمل نشان خواهد

داد. حجم واکنش‌ها و سطوح مختلف اجرا در سازمان ایجاد یک سرگشتگی می‌کند. انتظارات و تقاضاهای عموم در برخی موارد متناقض است. از یک طرف آنها خواهان نظم و اجرای سخت گیرانه قانون و ایجاد قوانین دیگری برای حمایت، فهم، میانجیگری و حل مسائل و نیز مدارا و ارفاق و احترام به حقوق انسانی در قبال مجرمان هستند.

تاثیر مستقیم حضور پلیس در محل زندگی در کاهش درک خطر احتمالی از جرایم و در کاهش ترس از جرم، که از طریق توانایی جمعی بالا و رضایت خاطر بالا از محل زندگی به میزان متعادل و متوسطی می‌رسد، همکارهای آینده بین ساکنان و اجرای قانون در مبارزه با جرایم را نوید می‌دهد. در هماهنگی با منابع پیشین در مورد سرمایه اجتماعی، محله‌هایی با تعداد زیادی از نهادهای گوناگون (مانند پلیس، مدارس، کلیسا و ارگان‌های خدماتی) احتمالاً بهتر می‌توانند هنجارهای اجتماعی رفتار مطلوب را با موفقیت به اجرا درآورند و فرصت شرکت در سازمان‌های محلی به منظور آسایش همگانی و جمعی محل زندگی را برای شهروندان فراهم نمایند (سامپسون، ۲۰۰۱). یکی از تاثیرات مثبت سطح بالای قابلیت جمعی رضایت خاطر کلی همان گونه که در بالا دیده شد، کاهش نگرانی شهروندان در قبال جرم و جنایت و احتمال قربانی شدن آنهاست (Ferguson & Mindel, 2007: 324). برخی طرفداران جلوگیری جمعی از جرم نظیر جین جاکوبز را در نظم اجتماعی طبیعی و غیر رسمی اتخاذ نموده‌اند و هیچ نیازی به نهادهای ثانویه همچون پلیس برای کاهش ترس نمی‌بینند (فوکویاما، ۱۳۷۸: ۳۳). از آنجایی که نقش و اهمیت دولت در ایجاد امنیت و احساس امنیت از ابتدا مورد توجه بسیاری از نظریه پردازان بوده است مانند نظریه پردازان دیدگاه سنتی چون ارسطو، افلاطون و هابز و مکاتب فکری متعددی مانند مکتب کپنهاگ، پسا ساختارگرایان و کسانی مانند سومک گریگور، کانتی باجپای نیز ایجاد و حفظ امنیت را از ارکان اصلی دولت می‌دانند و معتقدند که دولت تامین کننده احساس امنیت شهروندان می‌باشد و برای بقای خود می‌بایست دستگاههای اجرایی و نظارتی خود را در جهت رفع این نیاز آماده سازد، نیروی انتظامی نیز از دستگاههای دولتی است که این امر خطیر را بر عهده دارد.

- عملکرد رسانه‌ها و احساس امنیت:

برخی از نظریه‌های مربوط به ترس از جرم (احساس ناامنی) بر تاثیر رسانه‌های جمعی در افزایش ترس از جرم تاکید ورزیده‌اند. هیلث و گیلبرت (۱۹۹۶) مشخص کردند که رسانه‌ها بر احساس ناامنی مردم موثر هستند، اما این تاثیر تحت تاثیر عوامل متعددی شامل حس ناامنی یا تصادفی بودن جرم و ویژگی‌های مخاطب می‌باشد، همینطور آنها اظهار می‌دارند که عواملی همچون رشد سریع یا پوشش رسانه ای جرم می‌تواند بر ریسک درک شده از جرم تاثیر گذارد به جای اینکه بر افزایش واقعی جرم اثر گذارد. به علاوه به طور منظم در معرض جرائم قرار گرفتن مردم را کمتر به ریسک قربانی شدن خود حساس

می‌سازد (Bedenbaugh, 2003: 5-9). دیگر نظیر شخصی حاکی از آن است که زنان بیشتر ابراز ترس می‌کنند چرا که بیشتر احساس آسیب پذیری در مقابل جرم می‌کنند تا مردان. رسانه‌ها و به ویژه تلویزیون در شکل دادن به عقاید، نگرشها و رفتار تأثیرات اساسی دارند. جرج گرنبر مبدع تئوری پرورش معتقد است که باید به فهم جنبه‌های متمایز تأثیرات تلویزیون نائل شد. این جنبه‌ها شامل در معرض قرار گرفتن گسترده، طولانی مدت و مشترک عامه‌های وسیع و ناهمگنی است که در معرض تولید و توزیع توده ای پیام‌های رسانه ای قرار دارند (ساروخانی و مهدیزاده، ۱۳۸۴). در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که در بررسی رابطه رسانه‌ها و تأثیرات آن بر احساس امنیت، با توجه به چارچوب نظری و تئوری‌های مرتبط (مانند دیدگاه تعامل گرایی، مطالعات فمینیستی، پسا ساختارگرایان، تئوری پرورش دیدگاه جرم شناسی)، نقش رسانه در احساس امنیت مخاطبان قدرتمند و اثر گذار می‌باشد، چرا که رسانه‌ها امروزه به جهت منافع سود طلبانه و ایفای نقش خود در جهت جذب مخاطبین بیشتر، از پیامهایی استفاده می‌کنند که در آن اغراق بسیاری به کار رفته و مصرف کنندگان عمده آنها تحت تأثیر چنین پیامهایی رفتار و کردارشان چه به صورت آگاهانه و چه نا آگاهانه از آن تاسی بسته و پیرو آنان می‌گردند، پس می‌توان گفت که عملکرد رسانه‌ها چه داخلی و یا خارجی بر احساس امنیت موثر است.

- پایگاه اجتماعی - اقتصادی و احساس امنیت:

عضویت افراد در قشرها و طبقات اجتماعی مختلف، باعث رشد بعضی از الگوهای رفتاری می‌شود. عوامل تشکیل دهنده طبقه اجتماعی فرد، در تعیین پایگاه اجتماعی فرد، نقشی که ایفا می‌کند، وظایفی که بر عهده دارد و امتیازاتی که از آن برخوردار است موثر است. این عوامل در برداشت فرد از خود و از اعضای طبقات اجتماعی دیگر و نحوه تعامل با آنها تأثیر می‌گذارد. بر اساس نظریه فشار اجتماعی که رفتارهای انحرافی را نتیجه فشارهایی می‌داند که بعضی از مردم را وادار به کجروی و بروز ناامنی می‌کند، تأثیر شرایط محیطی بر روی ابعاد امنیت اجتماعی یعنی امنیت جانی امنیت مالی و غیره یکسان و یک جهت نیست. بر اساس تئوری‌ها اعتقاد بر این است که عوامل و ویژگی‌های فردی به خصوص طبقه اجتماعی تعیین کننده میزان احساس امنیت افراد می‌باشد و هر چه فرد از لحاظ عوامل اقتصادی و رفاهی در وضعیت مناسبی قرار داشته باشد میزان احساس امنیت این افراد نیز بالاتر رفته و هر چه فرد به لحاظ اقتصادی و نیازهای کمی و کیفی زندگی اش ناتوان باشد و احساس آسیب پذیری بیشتری را احساس کند فرد به لحاظ داشتن احساس امنیت در سطح پایین تری قرار دارد (ساروخانی و نویدنیا، ۱۳۸۵: ۹۵).

- ویژگی‌های فیزیکی اجتماعی شهر و احساس امنی:

با توجه به دیدگاه مدرن و کسانی چون میتار، پست مدرن ها، روان شناسان اجتماعی، مکتب کارکرد گرای ساختاری (تئوری تعامل تمایز یافته) و نظر دورکیم (تئوری آنومی)، دیدگاه مربوط به محیط زندگی، نظریه

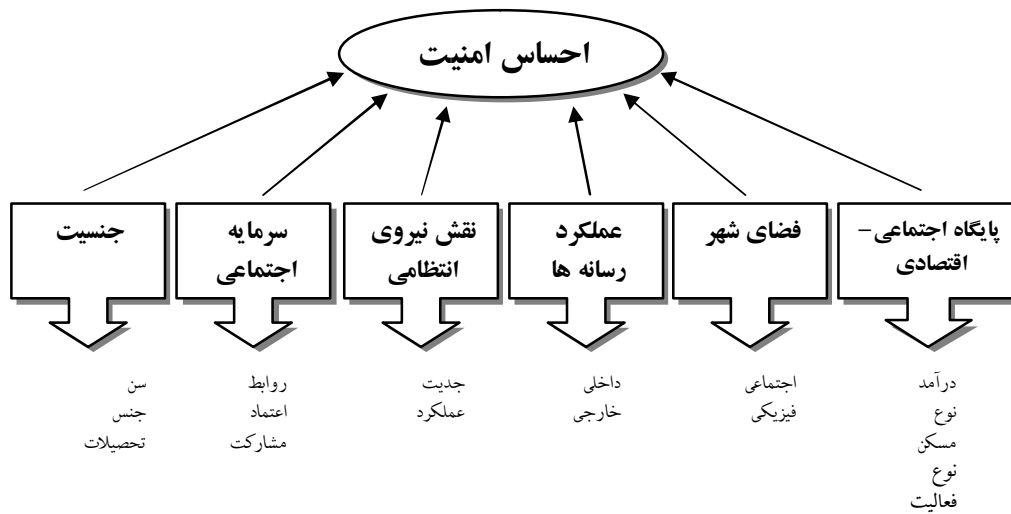
پنجره‌های شکسته و تئوری اختلال و بی‌نظمی اجتماعی که معتقد است فضای شهر از جمله عوامل تاثیر گذار بر احساسات افراد به ویژه احساس امنیت آنان می‌باشد، بیان داشت که افرادی که در فضای فیزیکی و اجتماعی سالمی به سر می‌برند به لحاظ ایمن بودن محیط اطرافشان ضریب احساس امنیت بالایی را نسبت به کسانی دارند که فضای اطرافشان آکنده از اختلالات و بی‌نظمی‌هایی است که باعث به وجود آمدن احساس ناامنی در جسم و روانشان می‌گردد و ضریب احساس امنیت آنان را کاهش می‌دهد. پس اوضاع فیزیکی و اجتماعی شهر بر احساس امنیت تاثیر گذار است.

مدل نظری تحقیق

پس از بیان و تحلیل نظریه پردازان امنیت و مرتبط ساختن مبانی پژوهش با فرضیاتی که محقق در مباحث پیشین مطرح کرده است، می‌توان، مدل نظری تحقیق را ترسیم نمود، مدل نظری تحقیق بر مبنای نظریات، مکاتب و دیدگاههای فکری کسانی است که به ارتباط جنس، سن، سرمایه اجتماعی، فضای شهر، نقش نیروی انتظامی، عملکرد رسانه ها، پایگاه اجتماعی اقتصادی، تجربه مستقیم و غیر مستقیم از جرم و ... با احساس امنیت/ ناامنی مرتبط هستند می‌پردازد. بنابراین بر طبق نظریات فوق می‌توان مدل نظری تحقیق را بدین صورت تدوین نمود.

جدول (۱):

دامنه ارتباطات	سرمایه اجتماعی	احساس امنیت
اعتماد		
مشارکت		
جدیت	نقش نیروی انتظامی	
عملکرد		
داخلی	عملکرد رسانه ها	
خارجی		
فیزیکی	فضای شهر	
اجتماعی		
سطح درآمد	پایگاه اجتماعی - اقتصادی	
نوع مسکن		
نوع فعالیت		



نمودار ۱. مدل مفهومی تحقیق

تعریف عملیاتی مفاهیم و متغیرهای پژوهش

مفهوم امنیت: به دفاع یا حفاظت از خود، خانواده، دوستان و اموال گفته می‌شود (کلمنتس، ۱۳۸۴: ۷۵). معنای لغوی امنیت را رهایی از خطر یا مخاطرات و یا لطمات، ایمنی روانی، رهایی از، هراس یا تردید، مشوش نبودن، نبودن احتمال ناکامی، چیزی که اطمینان و ایمنی می‌دهد.

احساس امنیت: احساس امنیت را می‌توان در امان بودن یا در امان حس کردن خود از تهدید تعریف نمود. در مقابل احساس ناامنی و ترس بر وضعیتی دلالت دارد که در آن افراد با محیط تهدید کننده مواجه هستند. در این تحقیق مولفه‌های امنیت عبارتند از:

پایگاه اجتماعی-اقتصادی: مجموعه گویه‌هایی که شامل مالکیت مسکن، درآمد و منزلت شغلی می‌شود. **سرمایه اجتماعی:** بورديو معتقد است که سرمایه اجتماعی بر ارتباط و مشارکت اعضای یک گروه توجه دارد. وی بیشتر به پیوندهای قوی و ضعیف و مشارکت اجتماعی، فرهنگی توجه دارد. سرمایه اجتماعی در اینجا مجموعه ابعاد، شامل الف) دامنه ارتباطات: مجموعه گویه‌ها شامل ارتباطات فرد با همسایه‌ها و محله‌ها را نشان می‌دهد. ب) اعتماد: مجموعه گویه‌هایی که سطح اطمینان افراد نسبت به همسایه‌ها و محله‌ها را نشان می‌دهد. ج) مشارکت اجتماعی: مجموعه گویه‌های شامل، مشارکت در انجام امور محله و کمک‌های آنان در مواقع نیاز به یکدیگر.

عملکرد رسانه‌ها: از آنجا که رسانه‌های همگانی در جوامع امروزی نقش مهم در فراگرد اجتماعی شدن

دارند و اکثریت مردم از طریق رسانه‌های جمعی از حوادث و اخبار آگاه می‌شوند. این عملکرد می‌تواند هم از داخل مرزهای یک کشور و هم از بیرون مرزهای یک کشور تاثیر گذار باشد. به همین منظور برای عملیاتی کردن میزان عملکرد رسانه‌ها آن را هم در بعد داخلی و خارجی مورد بررسی قرار دادیم.

نقش نیروی انتظامی: از آنجا که نیروی انتظامی شامل قوه‌هایی است که حفظ و نظم و آرامش مملکت به عهده آنها می‌باشد و می‌توان بیان کرد که نقش اول ایجاد و حفظ نظم و آرامش در کشور به ویژه شهروندان بر عهده نیروی انتظامی و پلیس می‌باشد به همین جهت در این پژوهش این نقش را در دو بعد جدیت و عملکرد مورد بحث قرار دادیم.

فضای شهر: فضای شهری صحنه‌ای است که کنش و فعالیت‌ها معمولی زندگی شهری در آن به وقوع می‌پیوندد. خیابانها، پارکها، میادین و ... فضای کنش انسانی را در شهرها شکل می‌دهند: الف) فضای فیزیکی شهر: به آن دست از فضاهایی که نماد و جنبه‌های عینی شهر را به نمایش می‌گذارد و بیشتر متوجه ریخت شناسی و شکل بندی ساختمان‌ها و خیابان‌ها و ... در سطح شهر می‌باشد (ب) فضای اجتماعی شهر: شامل مجموعه‌گویی‌هایی است که، فضای شهر را از جنبه‌های ذهنی انسانی (رفتارها، کنش‌ها و اخلاقیات) و نحوه نمایش آنها در سطح شهر که توسط کنشگران در زندگی شهری ارائه می‌شود، بیان می‌دارد (ماندل، ۱۳۷۷: ۱۶).

امنیت شهری: در ماده ۸ اعلامیه حقوق بشر و شهروند ۱۹۷۳ فرانسه آمده است، امنیت عبارت است از حمایتی که جامعه به هر یک از افراد و اعضاء خود برای حفظ جان، حقوق و دارایی آنها اعطاء کرده است (مک کین لای، ۱۳۸۰: ۶۰).

تکنیک Topsis

این روش در سال ۱۹۸۱ توسط Hwang & Yoon ارائه شد. بر اساس این روش هر مسئله از نوع MADM با m گزینه که به وسیله n شاخص مورد ارزیابی قرار می‌گیرد را می‌توان به عنوان یک سیستم هندسی شامل m نقطه در یک فضای n بعدی اقلیدسی در نظر گرفت. تکنیک Topsis بر این مفهوم بنا شده است که گزینه‌های انتخابی کمترین فاصله را با راه حل ایده آل منفی (بدترین حالت ممکن) داشته باشد. مطلوبیت هر شاخص باید به طور یکنواخت افزایشی (یا کاهش) باشد. هر چه π_{ij} بیشتر مطلوبیت بیشتر و یا برعکس که بدان صورت بهترین ارزش موجود از یک شاخص نشان دهنده ایده آل آن بوده و بدترین ارزش موجود از آن مشخص کننده ایده آل منفی برای آن خواهد بود. فاصله یک گزینه از ایده آل (یا ایده آل منفی) ممکن است به صورت فاصله اقلیدسی از توان دوم و یا به صورت مجموع قدرمطلق از فواصل خطی (معروف به فواصل بلوکی) محاسبه گردد، که این امر بستگی به نرخ تبادل و جایگزینی از بین شاخص‌ها دارد. در مرحله اول ماتریس تصمیم‌گیری با استفاده از نرم اقلیدسی به یک ماتریس بی‌مقیاس شده تبدیل می‌شود که آن را N_d می‌نامیم.

$$Nd = [nrj]. nrj = \frac{rij}{(\sum rij^2)^{0.5}}$$

در مرحله بعد با استفاده از ماتریس از ماتریس قطری w (وزن شاخص ها) و از طریق رابطه زیر ماتریس بی مقیاس موزن به دست می آید.

$$V = Nd \times w_n \times n$$

سپس را حل ایده آل مثبت و منفی مشخص می شود.

$$A^+ = \{V1^+, V2^+, \dots, Vn^+\}$$

$$A^- = \{V1^-, V2^-, \dots, Vn^-\}$$

بعد از آن اندازه فاصله بر اساس نرم اقلیدسی محاسبه می گردد:

$$d^+ = [\sum (Vrj - Vi^+)^2]^{0.5}$$

$$d^- = [\sum (Vrj - Vi^-)^2]^{0.5}$$

سپس نزدیکی نسبی به راه حل ایده آل بر طبق فرمول زیر محاسبه می گردد:

$$ci = \frac{di^-}{(di^- + di^+)}$$

بر اساس ترتیب نزولی ci می توان گزینه های موجود را بر اساس بیشترین میزان اهمیت رتبه بندی کرد.

متدولوژی پژوهش

روش تحقیق تحلیلی توصیفی است که در بخش نخست با مطالعه ادبیات موضوع و سابقه پژوهش های صورت گرفته عوامل موثر بر امنیت شهری در شهرهای مرزی شناسایی می گردد. سپس باید از طریق کاربرگ داده های فرآیند رتبه بندی عوامل تکمیل گردد. بدین منظور کاربرگی گردیده که هدف آن جمع آوری اطلاعات لازم برای استفاده از تکنیک Topsis در راستای رتبه بندی عوامل می باشد. همچنین برای حل قسمت آخر کاربرگ که امتیازدهی به عوامل می باشد طراحی شده است. مدلسازی بر اساس روش Topsis بر مبنای امتیاز دهی به چالش ها صورت می گیرد. در اینجا تمام عوامل به عنوان شاخص های مثبت در نظر گرفته می شوند. در نهایت مدل Topsis در یک فضای اقلیدسی نقاط ایده آل منفی رتبه بندی نهایی گزینه ها را انجام می دهد. هر چالش یا گزینه ای که کمترین فاصله را با ایده آل مثبت و بیشترین فاصله را از ایده آل منفی داشته باشد در رتبه بالاتری قرار می گیرد.

نتایج تجزیه و تحلیل داده ها

در این بخش نتایج نهایی مدل Topsis که در محیط نرم افزار Exel فرمول دهی شده است و رتبه بندی را ارائه می‌دهد، آورده شده است.

جدول - رتبه بندی عوامل مؤثر بر با تکنیک Topsis

عوامل مؤثر بر پدافند غیرعامل	d^-	d^+	ci
فضای فیزیکی شهری	۰/۰۲۵۹	۰/۰۰۰۰	۱۰۰۰۰
جدیت نیروی انتظامی	۰/۰۲۴۷	۰/۰۰۲۴	۰/۹۱۲۵
عملکرد نیروی انتظامی	۰/۰۲۴۷	۰/۰۰۲۴	۰/۹۱۲۵
نوع مسکن	۰/۰۲۳۷	۰/۰۰۳۳	۰/۸۷۷۵
سطح درآمد	۰/۰۲۲۶	۰/۰۰۴۱	۰/۸۴۷۴
دامنه ارتباطات	۰/۰۲۱۹	۰/۰۰۵۶	۰/۷۹۸۰
مشارکت اجتماعی	۰/۰۲۰۷	۰/۰۰۶۱	۰/۷۷۳۴
نوع فعالیت	۰/۰۲۰۷	۰/۰۰۶۱	۰/۷۷۵۳
اعتماد	۰/۰۱۸۳	۰/۰۰۹۳	۰/۶۶۴۷
رسانه داخلی	۰/۰۱۶۳	۰/۰۱۰۳	۰/۶۱۴۲
رسانه‌های خارجی	۰/۰۱۶۴	۰/۰۱۰۵	۰/۶۰۹۱

نتیجه گیری و پیشنهاد

نتایج بیانگر آن است که نقش نیروی انتظامی و فضای فیزیکی شهر در امنیت شهرهای مرزی بسیار با اهمیت می‌باشد و از سوی دیگر رسانه‌های داخلی و خارجی جزء کم اهمیت ترین عوامل مؤثر بر امنیت شهرهای مرزی می‌باشند. در تکنیک Topsis عوامل فضای فیزیکی شهر، جدیت نیروی انتظامی و عملکرد نیروی انتظامی بالاترین رتبه را در رابطه با امنیت شهرهای مرزی به خود اختصاص دادند و عوامل اعتماد، رسانه‌های داخلی و خارجی کمترین امتیاز را داشته اند.

با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان پیشنهادهای کاربردی و اجرایی زیر را در رابطه با تامین امنیت شهرهای مرزی بیان داشت:

توجه به مناطق فقیر نشین اینگونه شهرها که احساس امنیت آنان نسبت به دیگر مناطق شهر بسیار پائین می‌باشد، از آن جهت که در بیشتر این محله‌ها اختلالات فیزیکی و اجتماعی بسیاری وجود دارد و این بی نظمی و اختلال منجر به تضعیف ارزشها و هنجارها و در نتیجه به از هم پاشیدگی آن اجتماع منجر می‌شود و نیز

پلیس با گشتهای ویژه خود در روز و شب به کنترل و نظارت بیشتر خود در این مناطق بپردازند تا اختلالات فیزیکی و اجتماعی این مناطق نیز کاهش یابد.

منابع

۱. ساروخانی، باقر؛ نویدنیا، منیژه (۱۳۸۵). بررسی امنیت اجتماعی خانواده: مجله فصل نو. سال ۲. خرداد.
۲. ساروخانی، باقر و مهدی زاد، شراره (۱۳۸۴). تلویزیون، مخاطب و نگرش. مجله جامعه شناسی ایران. دوره ششم. شماره ۴. صص ۲۶-۳۳.
۳. فوکویاما، فرانسیس (۱۳۷۹). سرمایه اجتماعی و حفظ آن. (غلام عباس توسلی، مترجم)، تهران: انتشارات جامع ایرانیان. (نشر اثر اصلی ۱۹۹۷)
۴. کلمنتس، کوین (۱۳۸۴). به سوی یک جامعه امن، (محمد علی قاسمی، مترجم)، نشریه مطالعات راهبردی. سال. شماره ۲. صص ۴۴-۵۳.
۵. گیدنز، آنتونی (۱۳۷۶). جامعه شناسی. (منوچهر صبوری، مترجم)، تهران: نشرنی. (نشر اثر اصلی ۱۹۹۶)
۶. ماندل، رابرت (۱۳۷۷). چهره متغیر امنیت ملی. (شاهین کریمی، مترجم)، تهران: مرکز مطالعات راهبردی. (نشر اثر اصلی ۱۹۹۶).
۷. مک کین لای، آردی (۱۳۸۰). امنیت جهانی؛ رویکردها و نظریه‌ها اصغر (افتخاری، مترجم). تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی. (نشر اثر اصلی ۱۹۹۹).
۸. مجتهد زاده، پیروز (۱۳۸۰). جغرافیای سیاسی و سیاست جغرافیایی. تهران: انتشارات سمت.

Bedenbaugh, Cheryl (2003). *Measuring Fear of Crime On Campus: A Study of an Urban University*, A Thesis Submitted to the Graduate Faculty of the Louisiana State University and Agricultural and Mechanical College in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in The Department of Sociology, B.S., University of Louisiana at Lafayette.

Ferguson, Kritstin M. (2007). *Modeling Fear of Crime in Dallas Neighborhoods: A Test of Social Capital Theory, Crime & Delinquency*. Volume 53. Number 2. Pp 322-349.

SID



سرویس های ویژه



سرویس ترجمه تخصصی



کارگاه های آموزشی



بلاگ مرکز اطلاعات علمی



سامانه ویراستاری STES



فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی



مقاله نویسی علوم انسانی



اصول تنظیم قراردادها



آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله